

Rynek Wewnętrzny Unii Europejskiej

dr Maciej Krzemiński

Polskie Stowarzyszenie Badań Wspólnoty Europejskiej
Ośrodek Badań Integracji Europejskiej Uniwersytet Gdański

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Projekt „Akademia Młodego Europejczyka” jest realizowany przy
wspieraniu finansowym Komisji Europejskiej

Katedra Unii Europejskiej im. Jean Monnet
Jean Monnet Chair on “Turning points in European
Integration: governance, politics and identity in the EU”
KES, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Cel zajęć

- Pogłębienie wiedzy uczniów nt. procesów integracyjnych w Europie po II wojnie światowej
- Przedstawienie historii tworzenia oraz efektów powstania rynku wewnętrznego Unii Europejskiej – czterech wolności.
- Zrozumienie aspektów praktycznych i konsekwencji przyjętych regulacji prawnych dla życia codziennego obywateli UE oraz funkcjonowania rynków.

Plan zajęć

1. Etapy integracji gospodarczej
2. Rynek wewnętrzny
3. Droga do Rynku wewnętrznego
4. Biała Księga – identyfikacja i eliminacja istniejących barier w handlu
5. Swoboda przepływu towarów
6. Swoboda przepływu osób
7. Swoboda przepływu kapitału
8. Swoboda przepływu usług

Etapy integracji gospodarczej (B.Balassa)

- **Strefa wolnego handlu** – zniesienie ceł i ograniczeń ilościowych w handlu towarami pomiędzy krajami strefy.
- **Unia celna** – dodatkowo wspólna polityka handlowa wobec państw trzecich.
- **Wspólny rynek** – dodatkowo liberalizacja przepływu usług, osób i kapitału.
- **Unia gospodarcza** – dodatkowo koordynacja polityk gospodarczych.
- **Unia gospodarcza i walutowa** - dodatkowo wspólna waluta.
- **Pełna unia** – utworzenia nowego państwa.

Rynek wewnętrzny

- jest to: „ ... **obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, zgodnie z postanowieniami Traktatów**” (art.26 ust. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej –TFUE)

Droga do Rynku wewnętrznego

- 1957 – Traktat o EWG
- 1968 – Unia celna
- Lata 70-te – „euroskleroza”
- 1985 – Biała Księga
- 1986 - Jednolity Akt Europejski
- 01.01.1993 – zaczyna funkcjonować Rynek wewnętrzny UE

Biała Księga – identyfikacja i eliminacja istniejących barier w handlu.

BARIERY:

- **fizyczne** – utrudnienia, powodujące fizyczne opóźnienia w przepływie towarów, np. procedury graniczne, kontrole, zróżnicowane dokumenty, formularze.
- **techniczne** - odmienne standardy, normy i wymogi techniczne – dotyczące między innymi bezpieczeństwa, składu, oznakowania, opakowania, zabezpieczenia towarów.
- **fiskalne** – zróżnicowane systemy podatkowe (podatki pośrednie) oraz dyskryminacyjne opodatkowanie towarów zagranicznych.

Swoboda przepływu towarów

- *„Unia obejmuje unię celną, która rozciąga się na całą wymianę towarową i obejmuje zakaz ceł przywozowych i wywozowych między Państwami Członkowskimi oraz wszelkich opłat o skutku równoważnym, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z państwami trzecimi.” (art. 28 ust. 1 TFUE)*
- zapewniony jest nieograniczony przepływ towarów pomiędzy państwami Unii

Swoboda przepływu towarów

WYJĄTKI UZSADNIONE WZGLĘDAMI:

- moralności publicznej,
- porządku publicznego,
- bezpieczeństwa publicznego,
- ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin,
- ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej,
- ochrony własności przemysłowej i handlowej.

Swoboda przepływu osób

PRAWO DO:

- podejmowania **pracy,**
- **pobytu,**
- **korzystania i transferowania zabezpieczenia socjalnego,**

przez obywateli UE w dowolnym państwie UE, przy gwarancji praw przysługujących obywatelom tego państwa.

Swoboda przepływu osób

WYJĄTKI UZASADNIONE WZGLĘDAMI:

- porządku publicznego,
- bezpieczeństwa publicznego,
- zdrowia publicznego,
- zatrudnienia w administracji publicznej.

Swoboda przepływu kapitału

Najczęściej realizowana przez:

- bezpośrednio inwestycje zagraniczne;
- zakup i sprzedaż nieruchomości;
- zakup i sprzedaż papierów wartościowych (m.in. akcji, obligacji, świadectw udziałowych w funduszach inwestycyjnych);
- operacje na rachunkach bankowych (bieżących i terminowych);
- zaciąganie kredytów i pożyczek;
- poręczenia, gwarancje i prawa zastawu;
- fizyczny przewóz kapitału pomiędzy krajami;

Są to tylko najważniejsze aspekty tej swobody. W praktyce nie istnieje zamknięty katalog działań, będących jej realizacją.

Swoboda przepływu kapitału

Wyjątki - swoboda przepływu kapitału i płatności nie narusza prawa państw członkowskich do:

- stosowania odpowiednich przepisów prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału;
- podejmowania wszelkich środków niezbędnych do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, zwłaszcza w sferze podatkowej i w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi lub ustanowienia procedur deklarowania przepływu kapitału do celów informacji administracyjnej bądź statystycznej;
- podejmowania środków uzasadnionych względami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, przy czym wyjątki te nie mogą stanowić „arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczenia w swobodzie przepływu kapitału i płatności.

Swoboda przepływu usług

Usługi realizowane w oparciu o unijną swobodę świadczenia usług są świadczeniem:

- wykonywanym **odpłatnie**,
- **transgranicznie**;
- **czasowo**;
- o charakterze **niematerialnym**.

Swoboda przepływu usług

PRAWO DO:

- zakupu usług zagranicznych
- sprzedaży usług
- w kraju własnym i innym członkowskim

FORMY:

- konsumenci mogą swobodnie przemieszczać się do innych krajów w celu skorzystania z usług;
- producenci usług mogą swobodnie przemieszczać się do innego kraju i tam oferować swe usługi;
- gdy zbędny jest ruch konsumentów lub producentów, usługobiorca w kraju A może swobodnie skorzystać z usługi oferowanej w kraju B;
- usługodawca i usługobiorca mogą wspólnie przemieścić się do kraju trzeciego.

Swoboda przepływu usług

- ujednolicanie standardów świadczenia usług,
- ustalanie minimalnych wspólnych parametrów,
- harmonizacja zasadniczych przepisów.

W szczególności:

- zniesienie wszelkich ograniczeń wobec dostawców i odbiorców usług, czyli wobec osób fizycznych będących obywatelami krajów członkowskich, jak i wobec firm założonych zgodnie z prawem wspólnotowym i mających siedzibę na terenie UE
- wspólne wymogi regulujące powstawanie instytucji finansowych i prowadzenie usług finansowych (jednolita licencja bankowa)
- harmonizacja w sektorze usług ubezpieczeniowych
- harmonizacja w sektorze usług transportowych
- liberalizacja i demonopolizacja usług telekomunikacyjnych i informacyjnych

Swoboda przepływu usług

Wyjątki:

- Ze swobody przepływu usług **wyłączone** są te związane z wykonywaniem władzy publicznej (art. 51 TFUE).
- Ograniczenia mogą być też *„uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.”* (art. 52 TFUE).

Ćwiczenia aktywizujące:

Dyskusja podczas zajęć – przykładowe pytania

1. Co oznacza pojęcie rynek wewnętrzny?
2. Którą ze swobód uważasz za najważniejszą?
3. Czy korzystałeś z którejś ze swobód?
4. Funkcjonowanie rynku wewnętrznego można ograniczyć, powołując się przy tym na pewne wyjątki. Wskaż je i oceń ich znaczenie i słuszność stosowania tego typu wyłączeń.
5. Wskaż najważniejsze etapy integracji ?
6. Czy rzeczywista droga UE do rynku wewnętrznego pokrywała się z teoretycznymi etapami?
7. Jakie główne bariery zidentyfikowano przy tworzeniu rynku wewnętrznego i jak im przeciwdziałano?

Ćwiczenia aktywizujące:

Studium przypadku

- Nauczyciel przygotowuje studium przypadku dla uczniów np. spośród wyroków ETS dotyczących funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Uczniowie pracują w grupach, reprezentując różne strony (sędziowie, strona skarżąca i skarżona). Każda z grup przygotowuje argumenty, na rzecz swojej racji i stara się przekonać pozostałych – sędziów. Sędziowie wydają wyrok, a na koniec nauczyciel prezentuje wyrok ETS wskazując na argumentację stron i podobieństwa/różnice pomiędzy rzeczywistym wyrokiem a symulacją w klasie.

Literatura

Literatura bazowa:

Skrypt dla nauczycieli pt. Podstawy wiedzy o Unii Europejskiej, red. nauk. E. Latoszek, A. Stępnia, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2014

Literatura uzupełniająca:

Integracja europejska, E. Latoszek, Książka i Wiedza, Warszawa 2007

Instytucje i prawo Unii Europejskiej. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska; LexisNexis, Warszawa 2012

Integracja europejska. Od jednolitego rynku do unii walutowej
K.Gawlikowska-Hueckel, A. Zielińska-Głębocka Anna; C.H. Beck
Warszawa 2004

Dziękuję za uwagę!

www.pecsa.edu.pl

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Projekt „Akademia Młodego Europejczyka” jest realizowany przy
wspieraniu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu:

Katedra Unii Europejskiej im. Jean Monnet
Jean Monnet Chair on “Turning points in European
Integration: governance, politics and identity in the EU”
KES, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

